

Streszczenie

„Znaczenie programowej twórczości Franciszka Liszta w literaturze fortepianowej epoki romantyzmu. Omówienie nowatorskiej, uwarunkowanej programowością myśli kompozytorskiej i retoryki języka muzycznego w aspekcie wykonawczym na przykładzie wybranych utworów z *Lat Pielgrzymstwa: Orage, Vallée d' Obermann, Tre Sonetti del Petrarca, Après une lecture du Dante*”

Praca zawarta jest w pięciu rozdziałach ze wstępem, zakończeniem, bibliografią i aneksem. Jej celem było udowodnienie jak ważna z punktu widzenia pianisty–wykonawcy, dla interpretacji wybranych utworów Liszta jest pogłębiona wiedza z zakresu retoryki muzycznej, którą to kompozytor posługiwał się w swoich utworach.

Pierwszy rozdział zawiera informacje dotyczące retoryki wypowiedzi muzycznej. Przedstawia historię teorii afektów, a także omawia typologię figur retorycznych i symbolikę tonacji muzycznych. Rys historyczny ukazuje przemiany w tym zakresie, jakie następowały od starożytności, przez średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, po romantyzm i XX w. Ta wiedza stanowi bazę pod późniejszą analizę wybranych utworów Liszta od strony retoryki.

Drugi rozdział to przedstawienie sylwetki Franciszka Liszta jako artysty, twórcy. Pokazuje jak wrażliwą osobowością cechował się kompozytor, a także jak szeroki był wachlarz jego zainteresowań pozamuzycznych. Omawia też jego postawę estetyczną, źródła inspiracji, a także formy, gatunki i style w jego twórczości.

Trzeci rozdział zawiera informacje dotyczące znaczenia programowej twórczości Liszta w kontekście całokształtu jego dokonań kompozytorskich, a także tendencji w muzyce romantycznej.

Czwarty rozdział skupia się wokół szczegółów dotyczących cyklu *Lata pielgrzymstwa*. Zawiera interesujące z punktu widzenia całej pracy fakty odnośnie okoliczności powstania cyklu. W tym rozdziale znajduje się też analiza wybranych utworów *Orage, Vallée d' Obermann, Tre Sonetti del Petrarca, Après une lecture du Dante*, szczególną uwagę poświęcając stronie retorycznej, z wykazaniem konkretnych figur retorycznych w analizowanym materiale.

Piąty rozdział poświęcony jest problematyce wykonawczej omawianych utworów. Prezentuje on moje, jako pianisty mającego wiedzę na temat teorii afektów i świadomego retoryki wypowiedzi muzycznej, wizje interpretacji. Zestawione jest to z wykonaniami mistrzów, na których się wzorowałem: Boleta, Horowitza, Kissina, Bermana i Pace'a.

W zakończeniu zawarte jest podsumowanie problematyki niniejszej pracy, a także motywacji podjęcia tego właśnie tematu. Aneks zawiera figury retoryczne użyte w analizie.

Summary

„The importance of programmatic work of Franz Liszt in the piano literature of the romanticism. Overview of innovative, contingent upon the program thought of composing and the rhetoric of musical language in terms of regulations for example, the selected pieces from *Années de pèlerinage: Orage, Vallée d'Obermann, Tre Sonetti del Petrarca, Après une lecture du Dante*”

Thesis is contained in the five chapters, with introduction, ending, bibliography and appendix. I tried to prove how important is the knowledge of rhetorical figures in interpretation of these Liszt pieces.

The first chapter includes the knowledge about rhetoric of musical language from historical side. It's discussed from ancient times, through the Middle Ages, the Renaissance, baroque, classicism, romanticism, until Twenty Century. There are informations about theory of affects, typology of rhetorical figures and symbolizm of music keys. This is the base of analysing Liszt's pieces from this side.

The second chapter is about Franz Liszt as an artist. We can get to know his sensitive personality and his wide range of interests. We can also get to know his aesthetic attitude, sources of inspiration and musical forms, genres and styles, he used to create.

The third chapter includes informations about programme work of Liszt in the context of overall achievements of his composing and in the context of trends in romantic music as well.

The fourth chapter includes details about *Années de pèlerinage*. Here are very interesting facts about background of creation of whole of series. I also analised the selected pieces – *Orage, Vallée d'Obermann, Tre Sonetti del Petrarca, Après une lecture du Dante* especially from rhetorical side, using rhetorical figures.

The fifth chapter is dedicated to the problematic of performance of discussed pieces. I tried here to show my interpretations of chosen pieces as a pianist, who know the theory of affects, in confrontation with my favorite pianists. I showed differences in my own performances and authority pianists: Bolet, Kissin, Horowitz, Berman, Pace. I modeled on them, but because of analysing this pieces from the rhetorical side I interpretate some fragments of music in another way.

Ending explains the meaning of my work. There is presented the reason of writing this dissertation.

In appendix I included the sort and names of rhetorical figures, which I used in analysis.